

Amirkabir Journal of Civil Engineering

Amirkabir J. Civil Eng., 55(7) (2023) 295-298 DOI: 10.22060/ceej.2023.21557.7761

Study of Seismic Behavior of Steel Plate Shear Walls with Vertical and Inclined Stiffeners

F. Taleshi Milani, M. Hoseinzadeh Asl*

Faculty of Civil Engineering, University of Tabriz, Tabriz, Iran

ABSTRACT: Steel shear wall is one of the most common systems which are suitable to provide strength and stability against seismic lateral loads. In this system, vertical boundary elements around the shear wall, in addition to being part of the lateral load-resisting system, are responsible for bearing the weight of the structure during and after the earthquake. Therefore, in designing this system the boundary elements are desired to remain elastic after the complete yield of the web plate. Also, to provide uniform stress along the length and height of the wall, vertical and horizontal boundary elements must have high flexural stiffness. To reach this goal, the code provisions sometimes lead to the selection of noneconomic sections for the beams and columns attached to the wall. In this study, To reduce the demand for vertical boundary elements attached to the wall and to make the design economical, vertical and inclined stiffeners are predicted inside the wall. These stiffeners redirect the plastic deformations mainly into the wall and away from the columns. To evaluate and compare the behavior of the proposed model, 30 finite element models were studied under lateral monotonic and cyclic loading. The results show that the addition of stiffeners, in addition to increasing the stiffness and lateral resistance of the system, increases the ductility of the lateral load resisting system and reduces the required flexural stiffness of horizontal boundary elements.

Review History:

Received: Jul. 07, 2022 Revised: Sep. 18, 2022 Accepted: May, 27, 2023 Available Online: Jun. 14, 2023

Keywords:

Steel Plate Shear Wall stiffener non-linear analysis energy absorption finite element

1-Introduction

Steel plate shear walls are among the lateral load-resisting systems, which are formed of a steel plate and surrounding frames [1]. The behavior of this type of system is such that the tensile fields are formed in the middle parts of the steel sheet first, then the plate panel- enters the nonlinear region, along with the plasticization of the plate [2], which will consequently spread throughout the plate and results in stress concentration at the wall corners.

In 2020, Farzampour and his colleagues [3] studied the effects of boundary conditions of the infill plate on the overall performance of steel shear walls with circular openings. And they concluded that any increase in dimensions leads to a decrease in final strength, stiffness, ductility, and energy absorption compared to the effective height of the wall.

In 2022, Y. Du, Y. Shao et al.[4] presented a method for strengthening damaged shear walls, in which diagonal stiffeners are used to strengthen the damaged shear wall. Experimental tests showed that the remaining deformation of the midframe steel sheets can be removed by installing additional ribs along with increasing the tension of the steel sheet

In this research, the behavior of steel shear wall with

a special arrangement of vertical and inclined stiffeners has been investigated. To compare the performance of the proposed system, the seismic behavior of structures including 3-story and 5-story structures with conventional samples have been compared. For this purpose, two separate models were modeled with and without stiffeners. In the proposed model, inclined and vertical stiffeners are added to the shear wall so that the stiffeners of the first floor are modeled obliquely and the stiffeners of the second and third floors are modeled vertically.

2- Methodology

To investigate the behavior of the steel shear wall with the proposed stiffeners, finite element models have been used for analysis and investigation.

2-1-Specifications of the proposed model

In this research, vertical and inclined stiffeners have been used to improve the seismic behavior of the shear wall. In the proposed steel shear wall, it is expected that the addition of the stiffeners, shown in Figure 1, will affect the orientation of the tensile fields resulting from out-of-plane buckling of the wall sheet and reduce the amount of plastic strains at the beam-to-column junction. affect the demand created in the

*Corresponding author's email: hoseinzadeh.m@gmail.com

Copyrights for this article are retained by the author(s) with publishing rights granted to Amirkabir University Press. The content of this article is subject to the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY-NC 4.0) License. For more information, please visit https://www.creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.

Fig. 1. Steel plate shear wall a) Shear wall sample without stiffener b) Shear wall sample with the proposed stiffener

Fig. 2. Plastic strain values in two models with stiffener (3S-t2) and without stiffener (3NS-t2) in 5% drift

columns.

3- Results and Discussion

According to AISC-341[5], To create a uniform stress in the entire plate and also its uniform yield, the moment of inertia of the beam and column should be selected so that equations 1 and 2 are satisfied. In these equations, L is the center-to-center distance between the two columns. According to equation 2, the value of the moment of inertia required for the beam has a direct relationship with the fourth power of L, and with the increase of the length of the span, the moment of inertia increases significantly. In some cases, this issue may make the project uneconomical. In the proposed model, by placing vertical stiffeners, the free length of the beam is reduced, and instead of the distance between the columns, the distance between the stiffeners can be replaced by the length of the beam in relations 1 and 2. In this way, the moment of inertia required for the beam is significantly reduced.

$$1. I_c \ge \frac{0.003 \, \mathrm{l} \times_{t_W} \times h^4}{L}$$
$$2. I_b \ge \frac{0.003 \, \mathrm{l} \times_{t_W} \times L^4}{h}$$

Figure 2 shows the Von-Mises plastic strain in models 3NS-t2 (without stiffener) and 3S-t2 (with stiffener) under 5% drift. In models with stiffeners, if the variable L in equation 2 is replaced with the distance between the stiffeners, this equation is satisfied.

4- Conclusion

In this research, To reduce the minimum required moment of inertia for beams in steel shear walls, vertical and oblique stiffeners have been used. So by placing the suggested stiffeners, the minimum moment of inertia required for the beams is reduced. In steel shear walls, To create uniform tension in the entire sheet and also its uniform yielding, limits for the moment of inertia of beams and columns have been placed in various regulations, including AISC, and this sometimes causes the design to become

uneconomical. so that relatively large sections are required for beams and columns. In the proposed model, due to the placement of stiffeners, the effective length of the beam is reduced, so the results show that To calculate the minimum moment of inertia required for the beam, instead of the total span length, the free length between the stiffeners can be used in the relationships. should be used, in which case the required moment of inertia for the beams is reduced.

References

[1] M. Azhari, Rasoul Mirghaderi, Design of steel structures, Arkan Danesh, 2018 (in persian).

- [2] H. Valizadeh, H. Veladi, B.F. Azar, M.R. Sheidaii, The cyclic behavior of Butterfly-shaped Link Steel Plate Shear Walls with and without Buckling-restrainers, in: Structures, Elsevier, 2020, pp. 607-625.
- [3] N. Paslar, A. Farzampour, F. Hatami, Investigation of the infill plate boundary condition effects on the overall performance of the steel plate shear walls with circular openings, in: Structures, Elsevier, 2020, pp. 824-836.
- [4] Y. Du, Y. Shao, L. Zhong, Repairing damaged steel plate shear wall with additional ribs, in: Structures, Elsevier, 2022, pp. 222-234.
- [5] S.C. Manual, American institute of steel construction, Inc., Thirteenth Edition, First Print, (2005).

HOW TO CITE THIS ARTICLE

F. Taleshi Milani, M. Hoseinzadeh Asl, Study of Seismic Behavior of Steel Plate Shear Walls with Vertical and Inclined Stiffeners, Amirkabir J. Civil Eng., 55(7) (2023) 295-298.

This page intentionally left blank

نشريه مهندسي عمران اميركبير

نشریه مهندسی عمران امیرکبیر، دوره ۵۵، شماره ۷، سال ۱۴۰۲، صفحات ۱۳۷۹ تا ۱۳۹۸ DOI: 10.22060/ceej.2023.21557.7761

مطالعه رفتار لرزه ای دیوار برشی فولادی با سخت کننده های قائم و مایل

فريد طالشي ميلاني، مسعود حسين زاده اصل*

دانشکده مهندسی عمران، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

تاريخچه داوري: **خلاصه:** دیوار برشی فولادی یکی از مناسبترین سیستمهای رایج جهت تامین مقاومت و پایداری سازه در برابر بارهای جانبی دریافت: ۱۴۰۱/۰۴/۱۶ میباشد. در این سیستم المانهای مرزی قائم اطراف دیوار برشی علاوه براینکه جزئی از سیستم باربر جانبی محسوب می شوند، بازنگری: ۱۴۰۱/۰۶/۲۷ وظيفه تحمل وزن سازه را هنگام زلزله و پس از زلزله نيز بر عهده دارند و بنابراين در طراحي اين سيستم تلاش بر اين است كه پذیرش: ۱۴۰۲/۰۳/۰۶ المانهای مرزی پس از تسلیم کامل ورق در حالت الاستیک باقی بمانند. همچنین جهت تامین تنش یکنواخت در ورق جان در طول و ارائه أنلاين: ۱۴۰۲/۰۳/۲۷ ارتفاع دیوار، المان های مرزی قائم و افقی باید از صلبیت خمشی بالایی برخوردار باشند. ضوابط آیین نامهای در این مورد گاهی منجر كلمات كليدى: به انتخاب مقاطع غير اقتصادي در تير و ستون متصل به ديوار مي گردد. در اين مطالعه جهت كاهش تقاضا در المان هاي مرزي قائم ديواربرشي فولادي متصل به دیوار و اقتصادی شدن طرح، سختکنندههای قائم و مایل در داخل دیوار پیش بینی شده است. این سخت کنندهها تغییر سختكننده شکلهای پلاستیک را عمدتا به دور از ستونها هدایت میکنند. جهت بررسی و مقایسه رفتار مدل پیشنهادی، ۳۲ مدل اجزا محدود جذب انرژی تحت بارگذاری جابجایی یکنواخت و نیز چرخهای مورد مطالعه قرار گرفت. نتایج نشان میدهد که افزودن سخت کنندهها علاوه بر اجزاءمحدود افزایش سختی و مقاومت جانبی سیستم موجب افزایش شکل پذیری سیستم باربر جانبی شده و همچنین سختی خمشی مورد نیاز تحليل غيرخطي المان های مرزی افقی را کاهش میدهد.

۱ – مقدمه

دیوارهای برشی فولادی از جمله سیستمهای مقاوم در برابر بارهای جانبی هستند که از یک ورق فولادی همراه با قاب پیرامونی تشکیل شدهاند[۱]. رفتار این نوع سیستم به گونهای است که ابتدا در قسمتهای میانی ورق فولادی، میدانهای کششی تشکیل یافته و ورق در این نواحی پلاستیک میشود، همراه با پلاستیک شدن ورق که در کل ورق نیز پخش خواهد شد[۲]، در گوشههای دیوار نیز تمرکز تنش ایجاد میشود. محل گسترش خرابی علاوه بر محل اتصال تیر به ستون میتوان مربوط به گوشههای دیوار باشد که این امر موجب میشود که ستونها در محل اتصال به تیر دچار آسیبهای موضعی شوند و کرنشهای پلاستیک قابل توجهی در محل چشمهی اتصال ستون مشاهده گردد. تمرکز تنش در گوشههای دیوار و گسترش آن به ستون در محل اتصال تیر به ستون میتواند انتقال بار ثقلی

ایدهی استفاده از پانلهای برشی فولادی در دههی ۱۹۷۰ مطرح گردید

* نویسنده عهدهدار مکاتبات: hoseinzadeh.m@gmail.com

و در این دهه از دیوارهای برشی فولادی در چندین ساختمان مهم به عنوان سیستم مقاوم در برابر بارهای جانبی استفاده شد. این دیوارها که اغلب در آمریکا و ژاپن متداول شده بودند، به صورت تقویت شده بوده و به منظور مقاومسازی ساختمانهای موجود و یا ساخت ساختمانهای جدید استفاده میشدند. در دهههای ۱۹۸۰ و ۱۹۹۰ از دیوارهای برشی فولادی تقویتنشده در آمریکا و کانادا استفاده گردیده و با مطالعات انجام گرفته بر روی این دیوارها ثابت شد که این دیوارها، علاوه بر قابلیت استهلاک انرژی زیاد، ارزش افزودهی انرژی نیز دارند.

اولین تحقیق جدی بر روی مقاومت پس از کمانش پانلهای فولادی توسط آقای ونگر [۳] در سال ۱۹۳۱ انجام گرفت. وی براساس آزمایشهایی که روی پانل برشی نازک از جنس آلومینیوم انجام داد، تئوری میدان کششی قطری را ارائه کرد. پس از او دانشمندان زیادی همچون باسلر و پرتر[۴] بر روی مقاومت حوزهی کشش قطری در تیر ورقها، مطالعه کردند و اثر سختی بالها و سخت کنندهها را نیز روی مقاومت پانل برشی بررسی کردند. سیستم های دیوار برشی فولادی عمدتا به دو صورت سختشده

Creative Commons License) حقوق مؤلفین به نویسندگان و حقوق ناشر به انتشارات دانشگاه امیرکبیر داده شده است. این مقاله تحت لیسانس آفرینندگی مردمی (Creative Commons License) هر در دسترس شما قرار گرفته است. برای جزئیات این لیسانس، از آدرس https://www.creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode دیدن فرمائید.

و سختنشده مورد استفاده قرار می گیرد. استفاده از سخت کننده در این سیستم، علاوه بر بهبود رفتار لرزهای، صرفه یاقتصادی نیز به همراه دارد. در ارتباط با دیوار برشی فولادی با سخت کننده بین سالهای ۱۹۷۳ تا ۲۰۰۷ مطالعات بسیاری صورت گرفته است که نتایج حاصل بیانگر افزایش جذب انرژی و ظرفیت باربری سیستم در استفاده از سخت کنندهها می باشد.

در سال ۲۰۰۴ آستانه اصل و همکارانش [۵] یک قاب دیوار برشی فولادی سه طبقه را مورد آزمایش قراردادند که در بالاترین قسمت قاب با یک جک، نیروی رفت و برگشتی به نمونه اعمال کرده و منحنی هیسترزیس آنرا رسم کردند و بعد از آن میدانهای قطری در دیوار شروع به شکل گیری کردند[۶]. در این آزمایش، نمونه توانست ۲۹ تناوب را تحمل کند و حداکثر نیروی برشی نیز به ۵۵۰ تن رسید و نمونه ی ساخته شده شکل پذیری خوبی از خود نشان داد و تا زوال ۸۰٪ از مقاومت خود گسیخته نشد. نمونهها تا دریفت ۱٪ ارتجاعی باقیمانده و بعداز آن میدانهای قطری در دیوار شروع به شکل گیری کردند.

در سال ۲۰۱۳ علوی و ناطقی [۷] آزمایشی بر روی دیوار برشی سخت شده با المانهای قطری انجام دادند. آنها با ایجاد بازشو دایروی در داخل ورق به نتایج قابلتوجهی دست یافتند. طبق نتایج ارائهشده با ایجاد بازشو دایروی در وسط ورق اگرچه شکلپذیری نمونه افزایشیافته ولی در عوض مقاومت برشی کاهش مییابد. برای حل این مشکل، آنها سختکننده قطری را پیشنهاد کردند که ضریب شکلپذیری نمونه پیشنهادشده برابر ۸ گزارششده بود که این نشان میدهد شکلپذیری بالایی داشتهاست.

بین سالهای ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۵ صبوری و همکاران مطالعههای آزمایشگاهی متعددی را بر روی نمونههای مختلف دیوار برشی فولادی (بدون سخت کننده، با سخت کننده و دارای بازشو) انجام دادند. نتایج نشان میدهد که سختی و مقاومت برشی پانلها عمدتا وابسته به عرض مؤثر آنها میباشد. همچنین با افزایش عرض بازشوها، سختی و مقاومت نمونههای دارای بازشو کاهش یافته و تقویت ورق میتواند تا حد زیادی اثر کاهش سختی و مقاومت را در نمونههای تقویت شده جبران نماید. و تغییر در فاصله بین لبهی بازشو تا ستون، هیچ تاثیری بر مقاومت برشی ستون ندارد[۸].

در سال ۲۰۱۹ اصغری و همکاران [۹] در مورد افزایش مقاومت برشی و سختی دیوارهای برشی فولادی تقویتشده متقاطع مطالعه کردند. در این مطالعه، مقاومت برشی و سختی دیوارهای برشی فولادی در پیکربندیهای مختلف سختکنندهها شامل افقی، عمودی و افقی – عمودی با استفاده از روش المان محدود مورد بررسی قرار گرفته و در نهایت روابط نیمه

تجربی در این زمینه ارائه شدهاست. نتایج نشان داد که مقاومت برشی و سختی دیوارهای برشی فولادی تقویت شده به خوبی توسط روابط پیشنهادی پیش بینی شدهاست، اما افزایش تعداد سخت کنندهها در بالای یک محدوده خاص تاثیر قابل توجهی بر افزایش سختی و مقاومت نخواهد داشت. همچنین نتایج نشان داد که دیوار برشی فولادی نازک و سخت نشده دارای شکل پذیری بالایی می باشد و ظرفیت تحمل بار جانبی دیوار به دلیل اضافه کردن سخت کنندهها و محدود کردن جابجایی های مختلف و تغییر شکل های خارج از صفحه و همچنین سختی سازه افزایش می یابد.

در سال ۲۰۲۰ ناصراحمدخان و همکارانش [۱۰] مدلهای مقاومتی و سختی دیوارهای برشی فولادی با بازشوها را بررسی کردند. این مطالعه به ارزیابی رفتار غیرالاستیک سیستمهای دیوار برشی فولادی با انواع مختلف بازشوها به منظور افزایش درک و ارائه راهنمایی در طراحی میپردازد به طوری که مدلهای متفاوتی در این تحقیق ساخته و مقایسه شدند و نتیجه گرفته شد که، اندازه و مکان بازشوها میتواند اثرات قابل توجهی بر عملکرد سیستم دیوار برشی فولادی داشته باشد. همچنین مشخص شد که داشتن دهانههای با اندازه کمتر از ۱۵٪، نسبت ابعاد یک، شکل دایره، و واقع شدن در موقعیت مرکز پایین صفحه، ترجیح داده میشود.

در سال ۲۰۲۰ مهدوی و همکارانش [۱۱] ضخامت کاهشیافته معادل برای دیوارهای برشی ورق فولادی مرکب حاوی یک دهانه دیوار برشی فولادی مطالعه کردند. آنها در این پژوهش، مقاومت بالا و شکلپذیری قابل قبولی را برای این سیستم در مقایسه با دیگر سیستمهای باربر جانبی فراهم کردند. هدف اصلی این مطالعه توسعه مدلهای عددی دقیق برای نرای میوار برشی فولادی مرکب بازشو دار بود. به طوری که بازشوهای ایجاد شده عملکرد دیوار برشی فولادی را تغییر داده و استحکام و سختی آن را کاهش میداد.

در سال ۲۰۲۰ امامیاری و همکارانش[۱۲] در مورد رفتار چرخهای پانلهای برشی فولادی سوراخدار تقویتشده به صورت آزمایشگاهی مطالعه کردند. در این پژوهش هفت پانل برشی فولادی با و بدون بازشو دایرهای در مرکز پانلها با نسبت قطر به عرض ۲۰ ٪ و ۳۵ ٪ با سخت کنندههای افقی و عمودی (توصیهشده در آییننامه16-341 AISC)و همچنین سخت کنندههای الماسی شکل تحت بارگذاری سیکلی مورد آزمایش قرار دادند. و پارامترهای لرزهای نمونهها، شامل مقاومت، سختی اولیه، شکلپذیری و اتلاف انرژی، با استفاده از نمودارهای هیسترزیس بهدستآمده از آزمایشها تعیین شدند. و نتیجه گرفتند که سخت کنندههای افقی و عمودی عملکرد

لرزهای پانل برشی را به طور مناسب بهبود می بخشد و استفاده از سخت کنندههای اطراف دهانه در سیستمهای سازهای با تقاضای شکل پذیری بالا توصیه نمی شود.

در سال ۲۰۲۰ فرزام پور و همکارانش[۱۳] در مورد بررسی اثرات شرایط مرزی صفحهای پر کننده بر عملکرد کلی دیوارهای برشی فولادی با بازشوهای دایرهای مطالعه کردند. و تاثیر ابعاد بازشو بر رفتار دیوارهای برشی ورق فولادی، سختی المان مرزی و اتصال داخلی ورق پرکننده فولادی از نظر محاسباتی مورد ارزیابی قرار دادند. و نتیجه گرفتند که هر گونه افزایش در ابعاد منجر به کاهش مقاومت نهایی، سختی، شکلپذیری و جذب انرژی نسبت به ارتفاع موثر دیوار میشود.

در سال ۲۰۲۰ بهرهبر و همکارانش[۱۴] در مورد ارزیابی و پیشبینی پاسخ دیوارهای برشی فولادی با نقطه تسلیم پایین با صفحات جان موجدار خمیده و مقاطع تیر کاهشیافته مطالعه کردند. در این پژوهش اثربخشی ضخامت صفحه جان، زاویه چین، تعداد چینخوردگیها و نسبت ابعاد صفحه مورد بررسی قرار گرفت. نتایج این تحقیق نشان داد که چگونگی استفاده از مواد فولادی با نقطه تسلیم پایین در بهبود مقاومت، عملکرد پسماند و سختی سیستم تاثیر گذار است.

در سال ۲۰۲۱ حسنی و جوانبخت[۱۵] دیوار برشی فولادی را به عنوان یک سیستم مقاوم جانبی موثر که باید شکل پذیری کافی داشته باشد و در عین حال انرژی خود را را صرف حفاظت از اعضای مرزی کند، بررسی کردند و هدف کنترل مکانیزم شکست پنل سوراخ شده با یک مقطع تیر کاهش یافته در جان تیر با تغییرات هندسی مختلف بود. نتایج این پژوهش این بود که مهم ترین پارامتر، اندازهی سوراخ شدگی پنل است و اندازههای بزرگ شکل پذیری را محدود می کند و اندازههای متوسط نیز منجر به کاهش اندکی در مقاومت برشی میشود و مقادیر کوچک هم باعث شکست خواهدشد.

در سال ۲۰۲۲ جیانگ و همکاران [۱۶] در یک پژوهش آزمایشگاهی مدل جدیدی از دیوار برشی ارائه کردند که در آن دیوار برشی از ستونهای مرزی جدا شده و مابین دیوار و ستون از تیر پیوند استفاده شده است. در مدل پیشنهادی ایشان خرابی به صورت کنترل شده به داخل تیر پیوند و دیوار برشی محدود گردید. در این پژوهش اعضای اصلی مانند ستونهای قاب و تیرهای نمونه پایه اساسا در طول بارگذاری الاستیک باقی ماندند. و ضریب شکلپذیری جابجایی SSF - SDSPSW بزرگتر از ۲/۶۷ بود که نشاندهنده عملکرد تغییر شکل خوب سازه میباشد. همچنین در این

پژوهش بار پیک نمونههای مورد مطالعه بالاتر از ۸۷ ٪ نمونه پایه بود، که امکانپذیری قابلیت تعمیر پس از زلزله را فراهم می کرد.

در سال ۲۰۲۲ ییپنگ و همکاران[۱۷] روشی را جهت مقاومسازی دیوارهای برشی آسیب دیده ارائه کردند که در آن از سخت کننده های قطری جهت تقویت دیوار برشی آسیب دیده استفاده شدهاست. آزمایشهای تجربی نشان دادند که تغییر شکل باقی ماندهی ورقهای فولادی میانقاب را می توان با نصب دندههای اضافی همراه با افزایش تنش ورق فولادی حذف نمود. همچنین دندههای اضافی میتوانند عملکرد صفحه پر کننده آسیب دیده را تا ۱۷ ٪ بهبود بخشند. علاوه بر این، فاصله دندهها با تاثیر بر مکانیزم میدان کششی صفحه فولاد پر کننده، بر تغییر شکل ستون مرزی نیز تاثیر میگذاشت.

در این پژوهش رفتار دیوار برشی فولادی همراه با چیدمان خاصی از سخت کنندههای قائم و مایل مورد بررسی قرار گرفته است و برای مقایسه کارکرد موضوع مورد مطالعه پس از انجام مدلسازیهای مختلف، رفتار سازه های شامل سازه ۳ طبقه و ۵ طبقه با نمونه متعارف دیوار مورد مقایسه قرار گرفت. بدین منظور دو مدل مجزا به صورت با سخت کننده و بدون سخت کننده مدلسازی شدند. در مدل پیشنهادی، سخت کنندههای مایل و قائم به دیوار برشی اضافه گردیده به طوری که سخت کننده طبقه اول به صورت مایل و سخت کننده طبقه دوم و سوم به صورت قائم مدلسازی شدهاند. همچنین در این مدل پیشنهادی اتصالات تمامی اجزا به صورت جوشی فرض شده است.

۲- مدلسازی و صحت سنجی

جهت بررسی رفتار دیوار برشی فولادی با سخت کنندههای پیشنهادی از مدلهای اجزا محدود جهت تحلیل و بررسی استفاده شده است. بدین منظور از نرم افزار ANSYS مورد استفاده قرار گرفته است. نرم افزار ANSYS [۸۸] دسته ای از ابزار های تحلیلی است که از روش اجزای محدود برای مدلسازی و تحلیل در آن استفاده میشود. در این پژوهش جهت مدلسازی اجزا دیوار از المان Shell181 استفاده شده است. این المان چهار گرهی بوده و در هر گره دارای ۶ درجه آزادی میباشد که برای استفاده در سازههایی با ضخامت نازک تا متوسط مناسب است. به منظور در نظر گرفتن رفتار غیرخطی تنش–کرنش فولاد، رفتار مصالح فولاد به صورت چندخطی در تحلیل در نظر گرفتهشده است. برای اینکه نرم افزار قادر باشد

شكل ۱. مشخصات و ابعاد مدل ML-SPSW3 [۱۹]

Fig. 1. Specifications and dimensions of the model[19]

کمانش قطری ورق فولادی را هنگام تحلیل در نظر بگیرد، لازم است تغییر شکلهای اولیه قبل از اعمال بار جانبی در ورق ایجاد شود. بدین منظور در این پژوهش ابتدا مدهای حرکت خارج از صفحه مدل مورد نظر از طریق انجام آنالیز مودال استخراج گردیده و سپس یک تغییرشکل اولیه بر اساس ترکیبی از مدهای نوسان به سازه و به ویژه به ورق اعمال شده است.

جهت بررسی صحت مدلسازی، از نتایج تحقیق و آزمایش حسین زاده اصل و سیفی[۱۹] استفاده شده است. حسین زاده اصل و سیفی در این تحقیق به مطالعه رفتار لرزهای دیوار برشی فولادی با المان جذب کننده خرابی پرداختند. از نمونه ی ML-SPSW3 به عنوان یکی از نمونه ها برای صحت سنجی استفاده شده است. مشخصات و ابعاد نمونه ساخته شده در شکل ۱، همچنین مشخصات نمونه ساخته شده در نرمافزار ANSYS در شکل ۲ و شکل ۳ نشان داده شده است. در این تحقیق، نمونه آزمایشگاهی تا دریفت ۵ درصد تحت بار جانبی قرار گرفته و در مدل عددی نیز نمودارهای نیرو تغییر مکان تا دریفت ۵ درصد ترسیم شدهاند. در شکل ۳ توزیع کرنش

پلاستیک و تغییر شکلهای نمونههای آزمایشگاهی و عددی و نمودار نیرو – جابجایی هر دو نمونه آزمایشگاهی و عددی در شکل ۴ نمایش دادهشده است. همانگونه که مشهود است تطابق بسیار خوبی بین نتایج آزمایشگاهی و مدل عددی وجود دارد.

۳- مشخصات مدل پیشنهادی

در این تحقیق جهت بهبود رفتار لرزهای دیوار برشی فولادی از سخت کنندههای قائم و مایل استفاده شده است. یک نمونه از دیوار برشی متعارف و دیوار برشی با سخت کنندههای پیشنهادی در شکل ۵ نشان داده شده است. انتظار میرود افزودن سخت کنندههای نشان داده شده در شکل ۵ بر آرایش جهت گیری میدانهای کششی حاصل از کمانش خارج از صفحهی ورق دیوار تاثیر گذاشته و در نتیجه مقادیر کرنشهای پلاستیک را در محل اتصال تیر به ستون کاهش داده و بر تقاضای ایجاد شده در ستونها اثر بگذارند. در شکل ۶ تغییرشکل احتمالی مدل پیشنهادی تحت بار جانبی با دیوار

شکل ۲. مدل ساخته شده در نرم افزار ANSYS [۱۹]

شکل ۳. توزیع کرنش پلاستیک و تغییر شکل در نمونههای أزمایشگاهی و عددی[۱۹]

شکل ۴. مقایسه نمودار نیرو - تغییر مکان نمونه آزمایشگاهی ML-SPSW3 با نمودار حاصل از تحلیل اجزا محدود[۱۹]

Fig. 4. Comparing the force-displacement diagram of the ML-SPSW3 laboratory specimen with the diagram obtained from finite element analysis [19]

شکل ۵. دیوار برشی فولادی الف) نمونه دیوار برشی بدون سخت کننده ب) نمونه دیوار برشی همراه با سخت کننده پیشنهادی Fig. 5. Steel plate shear wall a) Shear wall sample without stiffener b) Shear wall sample with the proposed stiffener

شکل ۶. تغییر شکل شماتیک دیوار برشی تحت بار جانبی الف) مدل پیشنهادی با سخت کننده ب) مدل دیوار برشی متعارف

Fig. 6. Schematic deformation of shear wall under lateral load a) proposed model with stiffener b) conventional shear wall model

توانست نیروهای کششی دیوار را مهار کنند. در این حالت الگوی تنش کششی در دیوار (در طول المان مرزی) غیر یکنواخت خواهد بود و تنشهای کششی دیوار عمدتا در گوشههای دیوار (محل اتصال تیر به ستون) متمرکز خواهد شد. به همین جهت یکی از پارامترهای مهم در طراحی دیوارهای برشی فولادی، صلبیت خمشی اعضای افقی و قائم میباشد. براساس تحقیقات مونتگری و مدهکار[۲۰] حداقل ممان اینرسی لازم برای ستون و تیر حول محور عمود بر ورق جان به ترتیب از روابط ۱ و ۲ بدست می آید.

$$I_{\mathcal{C}} \ge \frac{0.0031 \times_{t_{\mathcal{W}}} \times h^4}{L} \tag{(1)}$$

$$I_b \ge \frac{0.0031 \times_{t_W} \times L^4}{h} \tag{(Y)}$$

که در روابط فوق طول المان مرزی افقی (تیر) و ارتفاع المان مرزی قائم (ستون) و t_w فرامت ورق فولادی میباشد. در صورتی که تیر مربوطه در طبقات میانی قرار داشته باشد، نیروهای کششی ورق فولادی در

برشی متعارف مقایسه شدهاست. بسته به سختی و هندسه سخت کنندهها الگوی میدانهای کششی که در دیوار ایجاد می شود تحت تاثیر قرار خواهد گرفت. این امر موجب می شود یک مسیر انتقال نیروی جدید توسط سخت کنندهها ایجاد گردد که بخشی از بار محوری (کشش و فشار) را به موازات ستونهای اصلی به شالوده منتقل می کند. در حقیقت سخت کنندهها همانند یک المان مرزی ثانویه عمل می کنند و این امر موجب کاهش تقاضا در المان های مرزی اصلی (ستونهای لبه دیوار) می گردد.

در طراحی دیوارهای برشی فولادی ترجیح داده می شود عمده رفتار پلاستیک سیستم از طریق تسلیم ورق جان تحت اثر کشش ناشی از میدانهای کششی اتفاق بیافتد و اعضای افقی و قائم تا حد امکان در محدوده ارتجاعی باقی بمانند تا باربری ثقلی سیستم مختل نشود. برای توسعه ی تغییر شکلهای غیرارتجاعی در ورق جان، که نقش فیوز را در سیستم باربر جانبی لرزهای بر عهده دارد، لازم است اعضای مرزی افقی (HBE) و قائم (VBE) علاوه بر مقاومت کافی، از صلبیت خمشی بالایی نیز برخوردار باشند. در صورتی که اگر المانهای مرزی از صلبیت خمشی وارده کافی برخوردار نباشند، تحت اثر نیروی مکش حاصل از میدان کششی وارده از طرف جان دیوار، به سمت داخل دیوار خم خواهند شد و در نتیجه نخواهند

طبقه فوقانی و تحتانی همدیگر را خنثی کرده و بنابراین مقدار $\mathbf{t}_{w}$ در این حالت برابر اختلاف ضخامت ورقهای فولادی در بالا و پایین تیر خواهد بود. در روابط فوق، ممان اینرسی لازم برای تیر با توان چهارم طول تیر و ممان اینرسی لازم برای ستون با توان چهارم ارتفاع ستون رابطهی مستقیم دارد، لذا تغییر جزئی در طول تیر یا ارتفاع ستون، به ترتیب تاثیر قابل توجهی روی ممان اینرسی لازم برای تیر و ستون خواهد داشت.

در سازهها عموماً طول دهانه بیشتر از ارتفاع طبقه بوده و در نتیجه حداقل ممان اینرسی لازم تیر، بسیار بیشتر از ممان اینرسی لازم برای ستون میباشد[۲۱]. بنابراین در صورت انتخاب مقطع با ممان اینرسی بالا برای تیر، مقطع ستون نیز باید متناسب با آن افزایش یابد که میتواند موجب غیر اقتصادی شدن طرح شود. در این پژوهش، وجود سخت کنندهها موجب کاهش دهانه موثر تیر شده و در نتیجه میتوان برای محاسبه حداقل مقدار ممان اینرسی تیر به جای استفاده از کل طول تیر، فاصلهی بین دو سخت کننده قائم را مبنا قرار داد. برای نمونه دهانه موثر در شکل ۵–ب برابر ۳ متر میباشد.

۳- ۱- مدل های مورد مطالعه

در مدل پیشنهادی وجود سخت کننده موجب می شود که نواحی پلاستیک در ناحیه میانی دیوار متمرکز شود و در نتیجه مقادیر تنش در قسمتهایی از دیوار که در مجاورت ستون قرار دارند، به صورت نسبی کاهش یابد. این امر موجب می شود در محل اتصال تیر به ستون نیز میزان تقاضا کاهش یابد و در عوض در محل اتصال سخت کننده به تیر تنش ها افزایش یافته و مفاصل پلاستیک خمشی تشکیل شود. تشکیل این مفاصل در تیرها به عنوان یک فیوز ثانویه عمل کرده و میزان تقاضا در المانهای مرزی قائم را کاهش می دهد. برای بررسی نتایج ذکر شده مدل های متعددی در این پژوهش مورد بررسی و مقایسه قرار گرفتهاند. در جدول ۱ مدل هایی که در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفتهاند، همراه با مشخصات ابعادی ارائه شده است.

در کلیه ی مدل های جدول ۱ عددی که بعد از حرف t نوشته شده است، نشان دهنده ی ضخامت ورق فولادی می باشد، به طوری که t_1 معادل با ضخامت ورق ۱ میلی متر، t_2 معادل با ضخامت ورق ۲ میلی متر، t_3 معادل با ضخامت ورق ۳ میلی متر می باشد. در کلیه ی مدل های جدول ۱، عددی که بعد از حرف S نوشته شده است نشان دهنده ی ضخامت سخت کننده می باشد، به طوری که S_1 معادل با ضخامت سخت کننده ی ۱/۵ سانتی متر،

 S_2 معادل با ضخامت سخت کننده N سانتی متر، S_3 معادل با ضخامت N_2 معادل با ضخامت سخت کننده ی که با حرف N شروع می شوند (NS) به معنی مدل های بدون سخت کننده بوده و مدل هایی که با حرف S شروع می شوند (S) به معنی مدل های سخت شده می باشند.

در مدل هایی که برای بررسی تاثیر سخت کننده در ضخامت ثابت ورق مورد مطالعه قرار گرفتهاند از دو حروف SS برای نامگذاری آن ها استفاده شده است.

در مدل هایی که در ابتدای نامگذاری آن ها از حرف ۳ استفاده شدهاست (3S-t2) به معنی بارگذاری در طبقات میباشد.

در ۱۲ مدل آخر جدول ۱، مدلهایی با ابعاد مقطع تیر متفاوت در نظر گرفته شده است تا تاثیر تغییر ممان اینرسی مقطع تیر بر رفتار دیوارها بررسی شود. نام گذاری این مدلها به صورت S-t2-I_i انجام گرفته به صورتی که در آن i نشان دهندهی نسبت ممان اینرسی تیر مدل مربوطه به ممان اینرسی تیر مدل S-t2-Iمی.باشد.

۳- ۲- مقایسه رفتار دیوار با سخت کننده پیشنهادی

جهت بررسی اولیه رفتار دیوار برشی با سخت کننده پیشنهادی، مدل،های اجزا محدود SS2-t2 و NS2-t2 که مشخصات کلی آن،ها قبلاً در جدول ۱ ارائه شده است، مورد مقایسه قرار گرفتهاند. این مدل ها شامل قاب سه طبقه بوده و مشخصات کلی این مدل ها همچنین در شکل۱ نیز نشان داده شده است. این مدل ها مطابق شکل ۷ تحت بارگذاری جانبی از نوع تغییرمکان قرار گرفته اند همان طور که در شکل ۷ مشاهده می شود فرم تغییر شکلهای اعمال شده به صورت مثلثی بوده به طوری که بررسی اوليه مدلها نشان مىدهد كه مود اول حركتى اين قابها نيز تقريبا به صورت مثلثی می باشد. در این مدل ها ضخامت جان دیوارها در هر سه طبقه برابر $\mathbf{t}_{\mathrm{w}} = \mathbf{r} \, \mathrm{mm}$ بوده و جهت بررسی مکانیزم خرابی از مقادیر کرنش پلاستیک Von-Mises استفاده شده است. در شکل ۷ مقادیر کرنش پلاستیک در دو مدل با سخت کننده و بدون سخت کننده در دریفت ۵ درصد نشان داده شده است. همچنین دو مدل سخت شده و سخت نشده پنج طبقه مطابق شکل ۸ تحت بارگذاری از نوع تغییر مکان قرار گرفته است. که مطابق همين شكل فرم تغيير شكلها براي حالت پنج طبقه نيز فرم تغيير شكل به صورت مثلثی میباشد. در این مدل ها ضخامت جان دیوارها در هر پنج طبقه برابر $t_w = 1 \text{ mm}$ بوده و مطابق مدل سه طبقه جهت بررسی مکانیزم خرابی از مقادیر کرنش پلاستیک Von-Mises استفاده شده است. در شکل ۸

جدول ۱. مدلهایی که در مطالعهی پارامتریک بررسی شدهاند

Table 1. The models that have been examined in the parametric study

Model (SPSW)	Wall Height (mm)	Wall Length (mm)	Wall thickness (mm)	Beam(No.2) $b_f \times t_f \times h \times t_w$	$Column \\ b_c \times t_c \times h \times t_w$	Stiffener $b_s \times t_s$
S-t1	3000	5000	1	$200\times15\times300\times15$	$200\times15\times300\times15$	200×20
S-t2	3000	5000	2	$200\times15\times300\times15$	$200\times15\times300\times15$	200×20
3S-t2	3000	5000	2	$200\times15\times300\times15$	$200\times15\times300\times15$	200×20
5S-t2	3000	5000	1	$200\times15\times300\times15$	$200\times15\times300\times15$	200×20
S-t3	3000	5000	3	$200\times15\times300\times15$	$200\times15\times300\times15$	200×20
NS-t1	3000	5000	1	$200\times15\times300\times15$	$200\times15\times300\times15$	-
NS-t2	3000	5000	2	$200\times15\times300\times15$	$200\times15\times300\times15$	-
3NS-t2	3000	5000	2	$200\times15\times300\times15$	$200\times15\times300\times15$	-
5NS-t2	3000	5000	1	$200\times15\times300\times15$	$200\times15\times300\times15$	-
NS-t3	3000	5000	3	$200\times15\times300\times15$	$200\times15\times300\times15$	-
SS1-t1	3000	5000	1	$200\times15\times300\times15$	$200\times15\times300\times15$	200×15
SS2-t1	3000	5000	1	$200\times15\times300\times15$	$200\times15\times300\times15$	200×20
SS3-t1	3000	5000	1	$200\times15\times300\times15$	$200\times15\times300\times15$	200×25
SS1-t2	3000	5000	2	$200\times15\times300\times15$	$200 \times 20 \times 400 \times 20$	200×15
SS2-t2	3000	5000	2	$200\times15\times300\times15$	$200 \times 20 \times 400 \times 20$	200×20
SS3-t2	3000	5000	2	$200\times15\times300\times15$	$200 \times 20 \times 400 \times 20$	200×25
SS1-t3	3000	5000	3	$200\times15\times300\times15$	$200 \times 20 \times 400 \times 20$	200×15
SS2-t3	3000	5000	3	$200\times15\times300\times15$	$200 \times 20 \times 400 \times 20$	200×20
SS3-t3	3000	5000	3	$200\times15\times300\times15$	$200 \times 20 \times 400 \times 20$	200×25
RSS2-t2	3000	5000	2	$300 \times 15 \times 300 \times 15$	$300 \times 20 \times 400 \times 20$	200×20
S-t2-I7.5	3000	5000	2	$400 \times 20 \times 500 \times 20$	$400 \times 20 \times 650 \times 20$	200×20
S-t2-I	3000	5000	3	$200\times15\times300\times15$	$200 \times 20 \times 400 \times 20$	200×20
S-t2-I0.65	3000	5000	2	$200\times15\times240\times10$	$200 \times 20 \times 400 \times 20$	200×20
S-t2-I _{0.5}	3000	5000	2	$200\times20\times200\times15$	$200 \times 20 \times 400 \times 20$	200×20
S-t2-I0.3	3000	5000	2	$200\times15\times160\times10$	$200 \times 20 \times 400 \times 20$	200×20
S-t2-I0.13	3000	5000	2	$200\times10\times130\times10$	$200 \times 20 \times 400 \times 20$	200×20
NS-t2-I7.5	3000	5000	2	$400\times20\times500\times20$	$400 \times 20 \times 650 \times 20$	-
NS-t3-I	3000	5000	3	$200\times15\times300\times15$	$200 \times 20 \times 400 \times 20$	-
NS-t2-I0.65	3000	5000	2	$200\times15\times240\times10$	$200 \times 20 \times 400 \times 20$	-
NS-t2-I0.5	3000	5000	2	$200\times20\times200\times15$	$200\times20\times400\times20$	-
NS-t2-I0.3	3000	5000	2	$200\times15\times160\times10$	$200 \times 20 \times 400 \times 20$	-
NS-t2-I0.13	3000	5000	2	$200\times10\times130\times10$	$200 \times 20 \times 400 \times 20$	-

مقادیر کرنش پلاستیک در دو مدل با سخت کننده و بدون سخت کننده در دریفت ۴ درصد نشان داده شده است.

طبق AISC-341 [۲۲]، جهت ایجاد تنش یکنواخت در کل ورق و همچنین تسلیم یکنواخت آن، ممان اینرسی تیر و ستون باید چنان انتخاب شود که روابط ۱ و ۲ ارضا شوند. در این روابط، L فاصله مرکز تا مرکز بین دو ستون میباشد با توجه به رابطهی ۲ مقدار ممان اینرسی لازم برای تیر با توان چهارم L رابطه مستقیم دارد و با افزایش طول دهانه ممان اینرسی نیز مقدار قابل توجهی افزایش مییابد. این موضوع ممکن است در برخی

موارد موجب غیر اقتصادی شدن طرح شود. در مدل پیشنهادی، با قرار دادن سخت کنندههای قائم، طول آزاد تیر کاهش مییابد و میتوان در رابطهی ۲ به جای فاصلهی بین ستونها، فاصلهی بین سخت کنندهها را جایگزین طول تیر در روابط ۱ و ۲ کرد و بدین ترتیب ممان اینرسی لازم برای تیر، به میران قابل توجهی کاهش مییابد.

3NS-t2 را در مدل های Von-Mises شکل ۷ کرنش پلاستیک Von-Mises را در مدل های 12 (بدون سخت کننده) تحت دریفت ۵ درصد و (بدون سخت کننده) و 3S-t2 (با سخت کننده) تحت دریفت ۵ درصد و در شکل ۸ کرنش پلاستیک Von-Mises را در مدل های 5NS-t2

شکل ۷. مقادیر کرنش پلاستیک در دو مدل با سخت کننده (3S-t2) و بدون سخت کننده (3NS-t2) در دریفت ۵ درصد

Fig. 7. Plastic strain values in two models with stiffener (3S-t2) and without stiffener (3NS-t2) in 5% drift

شکل ۸. مقادیر کرنش پلاستیک در دو مدل با سخت کننده(t2-55) و بدون سخت کننده (5NS-t2) در دریفت ٤ درصد

Fig. 8. Plastic strain values in two models with stiffener (5S-t2) and without stiffener (5NS-t2) in 4% drift

شکل ۹. توزیع تنش در نمونه ها در جابجایی مثلثی

Fig. 9. Stress distribution in samples in triangular displacement

(بدون سخت کننده) و 5S-t2 (با سخت کننده) تحت دریفت ۴ درصد نشان می دهد. در مدلهای بدون سخت کننده تیر طبقه آخر ضابطه حداقل ممان اینرسی (رابطه ۲) را تامین نمی کنند و از سختی کافی برخوردار نیست. در حالی که در مدلهای با سخت کننده در صورتی که در رابطه ۲ به جای متغییر L فاصله بین سخت کنندهها قرار داده شود، این رابطه تامین می شود. در هر دو مدل مطابق شکل ۷ و ۸ جابجایی با توزیع مثلثی اعمال شده است. با توجه به شکل ۷ و ۸ در مدل بدون سخت کننده در طبقه آخر (که تیر ضوابط آیین نامه را تامین نکرده است) کرنش ها یکنواخت نبوده و تمرکز کرنشهای پلاستیک نیز در نزدیکی ستون قابل توجه می باشد. در حالی که در مدل با سخت کننده کرنشهای پلاستیک در نزدیکی ستونها کاهش یافته و در قسمت های میانی دیوار توزیع شده است. در این مدل مابین سخت کنندهها توزیع کرنشهای پلاستیک در طبقه آخر یکنواختی بیشتری

۳- ۳- تاثیر کاهش ممان اینرسی تیر بر رفتار دیوارها

با کاهش ممان اینرسی تیرها و عدم تامین تکیهگاه کافی از طرف تیر، یکنواختی تنش در دیوار کاهش یافته و تمرکز تنش در گوشهها افزایش

مییابد به همین جهت با توجه به مدلسازیهای انجام شده در این قسمت که مشخصات هر دو مدل سخت شده و سخت نشده در جدول ۱ آورده S-t2-I_{0.65}، S-t2-I_{0.5}،S-t2-I_{0.3} ،S-t2-I_{0.13}) مدلهای (S-t2-I_{0.65}، S-t2-I_{0.5}،S-t2-I_{0.5}) که به صورت جابجایی مثلثی اعمال شده در طبقات مدلهای پیشنهادی بوده و همچنین مدلهای بدون سخت کننده آنها ، NS-t2-I_{0.65}، NS-t2-I_{0.5}،NS-t2-I_{0.5}، NS-t2-I_{0.5}، NS-t2-I_{0.5}) به صورت جابجایی مثلثی اعمال شده در طبقات که شامل(NS-t2-I_{0.65}) به صورت جابجایی مثلثی اعمال شده در طبقات مدلهای پیشنهادی بوده و همچنین مدلهای مثلثی اعمال شده در طبقات مدلهای پیشنهادی بوده و محینین مدلهای بدون سخت کننده آنها مدلهای پیشنهادی بوده و می اسمان مدلهای بدون سخت مناده مان اینرسی مدلهای مثلثی اعمال شده در طبقات محیام مدلهای بدون سخت کننده می اسمان در این قسمت، ممان اینرسی المان مدلهای بدون سخت کننده می باشند. در این قسمت، ممان اینرسی المان مرزی افقی به ترتیب (۱۰ ٪، ۳۰ ٪، ۵۰ ٪، ۵۶ و ۵/۷ برابر) ممان اینرسی مدل مدل که در این مدل سه متر فرض شده است، می باشد.

با توجه به شکل ۹ که نشاندهنده ی یکنواختی توزیع تنش و نمودار تغییر مکان نمونه ها می باشد، دیده می شود که وقتی طول تیر را کاهش می دهیم، ورق فولادی به طوری یکنواخت و به صورت کامل به تسلیم نمی رسد، در صورتی که بنا به گفته ی AISC-341[27] ورق فولادی می بایست به صورت کامل تسلیم شود. به منظور بررسی دقیق تر میزان یکنواختی تنش، در شکل ۹ مقدار تنش ها در سه نقطه و در نزدیکی تیر

شکل ۱۰. مقادیر کرنش پلاستیک در دو مدل با سخت کننده(t2-55) و بدون سخت کننده (5NS-t2) در دریفت ٤ درصد

Fig. 10. Plastic strain values in two models with stiffener (5S-t2) and without stiffener (5NS-t2) in 4% drift

بالایی نشان داده شده است. همانطوری که مشاهده می شود در مدل -S-t2 L_{0.65}، یکنواختی توزیع تنش و کرنش از بین رفته است به طوری که میزان تنش از عدد ۲۸۳ مگاپاسکال به اندازهی تقریبا ۶۳ ٪ کاهش پیدا کرده و به عدد ۱۰۳ مگاپاسکال رسیده است. که این کاهش بیانگر از بین رفتن میزان یکنواختی تنش می باشد. با توجه به شکل ۹ و ۱۰ مشاهده می شود که در مدل سخت شدهی I-S-t2 نسبت به مدل NS-t2-I مقدار تنش ۵۵٪ برابر شده است که این نشان می دهد، با اضافه کردن سخت کننده قائم در مدل پیشنهادشده میزان توزیع تنش ها یکنواخت شده و همچنین ورق ها به

S-t2- S-t2- $I_{0.13}$ (مدلهای مدلهای) در شکل ۱۰ نمودارنیرو تغییرمکان مدلهای) $I_{0.3}$, S-t2- $I_{0.5}$, S-t2- $I_{0.65}$, S-t2-I, S-t2- $I_{7.5}$, NS-t2- $I_{0.3}$, NS-t2- $I_{0.65}$, NS-t2- $I_{0.5}$, NS- $I_$

می شود با افزودن سخت کننده گرچه مقاومت اولیه بالایی ایجاد می گردد ولی در ادامه بارگذاری دچار افت مقاومت می شود. این افت مقاومت مربوط به کمانش سخت کننده ها می باشد. توجه شود که در این مدل با وجود افزایش مقاومت تیر و ستون، ابعاد سخت کننده ها تغییری نکرده است.

۴– مطالعه پارامترهای مدل پیشنهادی

یکی از پارامترهای مهم در سختی نسبی اجزای مرزی نسبت به دیوار و مکانیزم خرابی دیوارها، ضخامت جان دیوار و ضخامت نسبی سخت کنندهها میباشد لذا برای مطالعه یتاثیر ضخامت سخت کنندهها بر رفتار دیوارهای برشی سخت شده، برای اینکه مقایسه ای از عملکرد دیوار برشی سخت شده انجام شود، دیوار برشی را در سه ضخامت سخت کننده ی (۱/۵سانتی متر، ۲سانتی متر، ۲/۵سانتی متر) مورد مطالعه قرار داده شده است. جهت دور کردن کرنش های پلاستیک از ستون ها، تاثیر تضعیف مقطع تیر در فاصله ی بین سخت کنندهها مورد مطالعه قرار گرفته است. در شکل ۱۱ تیرهای مورد شکل ۱۲ تیرهای معارف دیوار برشی فولادی نشان داده شدهاند و مطابق شکل ۱۲ تیرهایی که در حد فاصل سخت کنندههای قائم (تیرهای شماره و این کاهش به منظور هدایت بخشی از خرابی ها به داخل تیر و الاستیک ماندن ستون ها صورت گرفته است.

شکل ۱۱. تیر مورد استفاده در طبقات دیوار برشی فولادی در مدلهای متعارف

Fig. 11. The beam used in steel plate shear wall floors in conventional models

شکل ۱۲. تیرهای مورد استفاده در طبقات دیوار برشی فولادی در مدل t2-RSS2 Fig. 12. Beams used in steel shear wall floors in RSS2-t2 model

۴- ۱- بررسی تاثیر ضخامت ورق بر رفتار دیوار برشی فولادی در ضخامت ثابت سخت کننده

در این بررسی ابتدا مدلهای NS-t2 ،NS-t1 از جدول ۱ مورد مطالعه قرار گرفته و در ادامه مدلهای سخت شدهی نظیر هر کدام یعنی مدلهای S-t2 ،S-t2 مورد بررسی واقع شدند. لازم به ذکر است که حالت سخت شدهی مدلهای مذکور با ضخامت سخت کننده ۲ سانتی متر در نظر گرفته شدهاند. در شکلهای ۱۳ و ۱۴ توزیع کرنش پلاستیک مدلهای بدون سخت کننده و با سخت کننده تحت جابجایی جانبی ۴۷ سانتی متر (معادل ۵ درصد دریفت جانبی) نشان داده شده است. همانطور که مشاهده می شود، افزودن سخت کنندهها موجب شده است کرنش پلاستیک از محل

اتصال تیر به ستون به داخل دهانه و محل اتصال سخت کننده به تیر منتقل گردد. بنابراین وجود سخت کنندهها موجب کاهش تقاضا در ستون ها گشته و در نتیجه موجب انتقال بخشی از خرابی به قسمتهای میانی تیر و مابین سخت کنندهها شده است. این موضوع می تواند کمک کند تا ستونها تا حد امکان در حد الاستیک باقی بمانند و بتوانند به باربری ثقلی ادامه دهند.

نکته قابل توجه در این مقایسه کمانش ستون طبقه اول در مدل بدون سخت کننده NS-t3 در شکل ۱۳ میباشد. در این مدل ضخامت ورق برابر ۳میلیمتر میباشد. با توجه به نیروی فشاری ایجاد شده در ستون طبقه اول، این ستون دچار کمانش خارج از صفحه گردیده ولی در مدل متناظر آن، یعنی مدل S-t3 چنین رفتاری مشاهده نشد که این نشان از کاهش تقاضا

شکل ۱۳. توزیع کرنش پلاستیک در حالت بدون بزرگنمایی و با بزرگنمایی ۵ برابر تحت جابجایی ٤٧ سانتیمتر در تراز طبقه بام الف) مدل NS-t1 ج) مدل NS-t3 ج) مدل NS-t3

Fig. 13. Distribution of plastic strain without magnification and with 5 times magnification under a displacement of 47 cm at the level of the roof floor a) NS-t1 model b) NS-t2 model c) NS-t3 model

S-tl شکل ۱۴. توزیع کرنش پلاستیک در حالت بدون بزرگنمایی و با بزرگنمایی ۵ برابر تحت جابجایی ۲۷ سانتی متر در طبقه بام الف) مدل S-tl ب) مدل S-t3 ج) مدل S-t3

Fig. 14. Distribution of plastic strain without magnification and with 5 times magnification under a displacement of 47 cm in the roof floor a) Model S-t1 b) Model S-t2 c) Model S-t3

در ستون طبقه ی اول می باشد. مقایسه ی نمونه های با سخت کننده و بدون سخت کننده نشان می دهد که در نمونه هایی که از سخت کننده استفاده شده است، حداکثر کرنش پلاستیک ایجاد شده در مدل نسبت به مدل های بدون سخت کننده کاهش قابل توجهی داشته است. برای مثال در نمونه NS-t2 کرنش پلاستیک حداکثر ۲۰۹۷۲ می باشد که این عدد در مدل متناظر آن با سخت کننده، تحت شرایط یکسان به ۲۰۶۹ رسیده است که نشاندهنده کاهش ۳۰ درصدی در مدل مورد نظر می باشد.

نمودار بار- جابجایی مدلهای فوق در شکل ۱۵ ترسیم شدهاند. در این نمودار محور قائم بار جانبی کل وارد بر سازه و محور افقی جابجایی بام (طبقه

سوم) را نشان میدهد. همانطور که انتظار میرود، با افزایش ضخامت ورق جان مقاومت جانبی نیز افزایش مییابد. در نمودار مربوط به مدل NS-t3 افت مقاومت قابل توجه در جابجایی ۰/۳۵ متر مشاهده می شود که مربوط به کمانش ستون در این مدل می باشد.

در مدل NS-t1 و NS-t3 نسبت به مدل NS-t2 مقاومت دیوار برشی فولادی به ترتیب به اندازهی ۵۸/۷۰ ٪ کاهش و ۳۲ ٪ افزایش یافته است و از مقایسه ی مدل های NS-t1 و NS-t2 و NS-t1 با مدل های سخت شده ی خود یعنی S-t1 و S-t2 و S-t3 در شرایط یکسان و با توجه به نمودار شکل ۱۵ نتیجه می شود که با اضافه کردن سخت کننده به ترتیب،

شکل ۱۵. نمودار بار جانبی کل سازه - جابجایی طبقه بام

Fig. 15. Lateral load diagram of the entire structure - displacement of the roof floor

۱۲/۸۴ ٪ و ۱۰/۶۳ ٪ و ۱۱/۳۳ ٪ (قبل خرابی) در مدل ها افزایش مقاومت ایجاد شده است.

۴- ۲- بررسی تاثیر ضخامت سخت کننده

در شکل ۱۶ توزیع کرنش پلاستیک در مدلهای SS1-۵--t1، و SS1-۵--t1 مانتی متر (معادل SS1-2-t2، و SS1-2-5-SS1تحت جابجایی جانبی ۴۷ سانتی متر (معادل ۵ درصد دریفت جانبی) نمایش داده شده است. مشخصات مدلهای فوق در جدول ۱ ارائه شده است. در مدلهای فوق از سه ضخامت متفاوت ۱/۵ سانتی متر، ۲سانتی متر، ۲/۵ سانتی متر برای سخت کننده ها استفاده شده است.

در نمودار شکل ۱۷ نیز نمودار بار-جابجایی این مدلها ترسیم شده است. همچنین در جدول ۲ میزان افزایش در مقاومت جانبی مدلها مورد مقایسه قرار گرفتهاند. با توجه به جدول ۲ نتیجه می شود که افزودن سخت کننده ها حدودا موجب افزایش ۱۰ درصدی مقاومت جانبی مدلها شده است. ولی تغییر ضخامت سخت کننده تاثیر زیادی در میزان مقاومت جانبی دیوار برشی فولادی ندارد و در حقیقت وجود سخت کننده با تغییر مکانیزم شکست دیوار موجب افزایش مقاومت ۱۰ درصدی دیوار گشته ولی سطح مقطع و ضخامت آن تاثیر مستقیم بر مقاومت جانبی دیوار ندارد. بنابراین به لحاظ اقتصادی می توان حداقل ضخامت لازم را مورد استفاده قرار داد. در صورتی که ضخامت سخت کنندهها از یک حدی کمتر باشد، احتمال کمانش در سخت کنندهها وجود خواهد داشت. برای نمونه در مدل SS1-t1 سخت

کننده مایل در طبقه اول دچار کمانش موضعی شده است. تعیین حداقل ضخامت لازم برای سخت کننده با توجه به پیچیده بودن روابط حاکم برای کمانش آنها، باید از طریق بررسی مدل اجزا محدود و سعی و خطا تعیین شود.

۴-۳-مقایسه رفتار نمونه با سخت کننده و بدون سخت کننده تحت بارگذاری چرخهای

تجمیع کرنش های پلاستیک در چرخه ها بر رفتار لرزه ای سازه تاثیر گذار است. جهت بررسی دقیق تر مدل پیشنهادی، رفتار چرخه ای مدل ها نیز مورد بررسی قرار گرفته است. بدین منظور رفتار مدل های S-t2 و NS-t2 از S-t2 از گرفته است. مدل S-t2 ای مشابه مدل NS-t2 می باشد با این تفاوت که در آن سخت کننده اضافه گردیده است. الگوی بارگذاری چرخه ای اعمال شده در شکل ۱۸ نشان داده شده است. هر دو مدل در نهایت در چرخه آخر تحت دریفت نهایی برابر با ۴ درصـد، معادل با ۳۷ سانتی متر جابجایی طبقه ی بام () قرار گرفته اند. نمودار نیرو- تغییرمکان هر دو مدل تحت بارگذاری چرخه ای در شکل ۱۹ نمایش داده شده است.

در نمودارهای هیسترزیس سطح زیر نمودار، بیانگر میزان انرژی جذب شده بوده که با توجه به نمودارهای بدست آمده در شکل ۱۹ مقدار انرژی جذب شده تحت اثر بارگذاری چرخهای در مدل سخت شده، ۲۰ هم ۲۰× ۵/۸۸ و مقدار انرژی جذب شده در مدل بدون سخت کننده، ۲۰ هم ۵/۶۵ می باشد. همانطور که مشاهده می شود با اضافه کردن سخت کننده، میزان انرژی

شکل ۱۶. توزیع کرنش پلاستیک نمونههای مورد مطالعه در حالت بدون بزرگنمایی و با بزرگنمایی ۵ برابر تحت جابجایی ۴۷ سانتی متر طبقه بام الف) ضخامت ورق ۱ میلیمتر ب) ضخامت ورق ۲ میلیمتر ج) ضخامت ورق ۲ میلیمتر ج) ضخامت ورق ۳ میلیمتر

Fig. 16. Plastic strain distribution of the studied samples without magnification and with 5 times magnification under displacement of 47 cm roof floor a) sheet thickness 1 mm b) sheet thickness 2 mm c) sheet thickness 3 mm

۵- بررسی و تحلیل نتایج

در این پژوهش جهت کاهش حداقل ممان اینرسی لازم برای تیرها در دیوارهای برشی فولادی، از سخت کننده های قائم و مایل استفاده شده است. به طوری که با قرار دادن سخت کنندههای پیشنهادی، ممان اینرسی حداقل لازم برای تیرها کاهش مییابد. جهت بررسی رفتار دیوار برشی با جذب شده تحت اثر بارگذاری چرخهای به اندازهی ۵۱/۳۳ ٪ افزایش یافته و با توجه به نمودار شکل ۱۹ مشاهده می شود که با اضافه کردن سخت کننده های پیشنهادی اثر فشردگی نمودار چرخهای ^۱ کاهش یافته است.

1 Pinching

شکل ۱۷. نمودار بار جانبی کل سازه – جابجایی طبقه بام

Fig. 17. Lateral load diagram of the entire structure - displacement of the roof floor

جدول ۲. بررسی میزان افزایش مقاومت در انواع نمونهها در دریفت ۳/۷ درصد

Table 2. Investigating the amount of resistance increase in all types of samples in 3.7% drift

Model	Lateral Strength (kN)	Increase after the addition of stiffener(%)
NS-t1	939.4863	-
SS1-t1	1049.994	+11.76%
SS2-t1	1062.664	+13.1%
SS3-t1	1067.076	+13.5%
NS-t2	1491.118	-
SS1-t2	1639.854	+9.97%
SS2-t2	1657.621	+11.1%
SS3-t2	1661.354	+11.4%
NS-t3	1968.090	-
SS1-t3	2171.477	%10.33
SS2-t3	2186.688	+11.1%
SS3-t3	2202.775	+11.9%

شکل ۱۸. بار گذاری اعمال شده بر روی نمونهها

Fig. 18. Load applied on samples

سخت کنندههای پیشنهادی، مدلهای اجزا محدود با ابعاد مختلف ساخته شده و رفتار آنها تحت بارگذاری جانبی با دیوارهای برشی بدون سخت کننده مورد مقایسه قرار گرفته است. نتایج تحلیل و مقایسه مدلها به شرح زیر می باشد.

۱- در نمونههای با سخت کننده (S-t1 و S-t2 و S-t3) وجود سخت کنندهها موجب کاهش تقاضا در ستونها گشته و در نتیجه موجب انتقال بخشی از خرابی به قسمتهای میانی تیر و مابین سخت کنندهها می شود.

برای نمونه درمدل بدون سخت کننده NS-t3 مشاهده گردید که تحت اثر نیروی فشاری ایجاد شده در ستون طبقه اول، این ستون دچار کمانش خارج از صفحه شده در حالی که در مدل متناظر آن با سخت کننده پیشنهادی، مدل S-t3، چنین رفتاری مشاهده نشد که نشان از کاهش تقاضا در ستونهای طبقهی اول را دارد.

۲- مقایسهی نمونههای با سخت کننده و بدون سخت کننده نشان میدهد که در نمونههایی که از سخت کننده استفاده شده است، حداکثر US-Japan Partnership for Advanced Steel Structures, US-Japan Workshop on Seismic Fracture Issues in Steel Structures, 2000.

- [7] E. Alavi, F. Nateghi, Experimental study on diagonally stiffened steel plate shear walls with central perforation, Journal of Constructional Steel Research, 89 (2013) 9-20.
- [8] A. Astaneh-Asl, Seismic behavior and design of steel shear walls, Structural Steel Educational Council Moraga, CA, 2001.
- [9] M. Jalilzadeh Afshari, A. Asghari, M. Gholhaki, Shear strength and stiffness enhancement of cross-stiffened steel plate shear walls, International Journal of Advanced Structural Engineering, 11(2) (2019) 179-193.
- [10] N.A. Khan, G. Srivastava, Models for strength and stiffness of steel plate shear walls with openings, in: Structures, Elsevier, 2020, pp. 2096-2113.
- [11] M. Meghdadian, N. Gharaei-Moghaddam, A. Arabshahi, N. Mahdavi, M. Ghalehnovi, Proposition of an equivalent reduced thickness for composite steel plate shear walls containing an opening, Journal of Constructional Steel Research, 168 (2020) 105985.
- [12] A. Emamyari, M.R. Sheidaii, A. Kookalanifar, H. Showkati, N. Akbarzadeh, Experimental study on cyclic behavior of stiffened perforated steel shear panels, in: Structures, Elsevier, 2020, pp. 2400-2410.
- [13] N. Paslar, A. Farzampour, F. Hatami, Investigation of the infill plate boundary condition effects on the overall performance of the steel plate shear walls with circular openings, in: Structures, Elsevier, 2020, pp. 824-836.
- [14] M. Bahrebar, J.B. Lim, G.C. Clifton, T. Zirakian, A. Shahmohammadi, M. Hajsadeghi, Response assessment and prediction of low yield point steel plate shear walls with curved corrugated web plates and reduced beam sections, in: Structures, Elsevier, 2020, pp. 1729-1745.
- [15] F. Hassani, Z. Javanbakht, Effect of geometrical variations on the failure mechanisms of perforated steel plate shear Walls—a parametric study towards a new design, Thin-Walled Structures, 159 (2021) 107244.
- [16] Z.-Q. Jiang, T. Yan, A.-L. Zhang, L. Su, C.-J. Shen,

کرنش پلاستیک ایجاد شده در مدل نسبت به مدل های بدون سخت کننده کاهش قابل توجهی داشته است. برای مثال در نمونه NS-t2 کرنش پلاستیک حداکثر ۰/۰۹۷۲ می باشد که این عدد در مدل متناظر آن با سخت کننده، تحت شرایط یکسان به ۰/۰۶۹ رسیده است که نشان دهنده کاهش ۲۰ درصدی در مدل مورد نظر می باشد.

۳– در دیوارهای برشی فولادی جهت ایجاد تنش یکنواخت در کل ورق و همچنین تسلیم یکنواخت آن، محدودیتهایی برای ممان اینرسی تیر و ستون در آییننامههای مختلف از جمله AISC قرار داده شده است و همین امر گاهی مواقع موجب غیر اقتصادی شدن طرح می شود به طوری که مقاطع نسبتاً بزرگی برای تیر و ستون لازم می شود. در مدل پیشنهادی با توجه به قرار دادن سخت کنندهها، طول موثر تیر کاهش می یابد به طوری که نتایج نشان می دهد جهت محاسبه ممان اینرسی حداقل لازم برای تیر می توان در روابط به جای کل طول دهانه، از طول آزاد بین سخت کنندهها استفاده شود که در این صورت مقدار ممان اینرسی لازم برای تیرها کاهش می باشد.

 $^{+}$ در نمودارهای هیسترزیس مقدار انرژی جذب شده در مدلهای S-t2 و S-t2 که تحت اثر بارگذاری چرخهای قرار گرفته بودند، بررسی شدند و نتایج نشان داد که در مدل سخت شده ی S2-t2 مقدار انرژی جذب شده در شده در این حالت برابر $M \cdot N \cdot N \cdot N$ و مقدار انرژی جذب شده در مدل بدون سخت کننده S4 ، برابر با $M \cdot N \cdot N \cdot N \cdot N \cdot N$ می باشد.

منابع

- M. Azhari, Rasoul Mirghaderi, Design of steel structures, Arkan Danesh, 2018 (in persian).
- [2] H. Valizadeh, H. Veladi, B.F. Azar, M.R. Sheidaii, The cyclic behavior of Butterfly-shaped Link Steel Plate Shear Walls with and without Buckling-restrainers, in: Structures, Elsevier, 2020, pp. 607-625.
- [3] H. Wagner, Flat sheet metal girders with very thin metal web. Part I: general theories and assumptions, 1931.
- [4] K. Basler, Strength of plate girders in shear, Journal of the Structural Division, 87(7) (1961) 151-180.
- [5] Q. Zhao, A. Astaneh-Asl, Cyclic behavior of an innovative steel shear wall system, in: Proceedings of the 13th World Conference on Earthquake Engineering. Vancouver, Canada, 2004.
- [6] A. Astaneh-Asl, Steel plate shear walls, in: Proceedings,

with reduced web section beams, Journal of Building Engineering, 46 (2022) 103797.

- [20] C.J. Montgomery, M. Medhekar, A.S. Lubell, H.G. Prion, C.E. Ventura, M. Rezai, Unstiffened steel plate shear wall performance under cyclic loading, Journal of Structural Engineering, 127(8) (2001) 973-975.
- [21] Guidelines for Seismic Improvement of Existing Buildings, International Institute of Seismology and Earthquake Engineering (in persian).
- [22] S.C. Manual, American institute of steel construction, Inc., Thirteenth Edition, First Print, (2005).

Experimental research on special steel frame with stiffened double steel plate shear wall, Journal of Constructional Steel Research, 189 (2022) 107067.

- [17] Y. Du, Y. Shao, L. Zhong, Repairing damaged steel plate shear wall with additional ribs, in: Structures, Elsevier, 2022, pp. 222-234.
- [18] A. Khaware, K. Srikanth, V.K. Gupta, Numerical simulation of free surface flows using overset mesh, in: Offshore Technology Conference Asia, OnePetro, 2018.
- [19] A. Seifiasl, M.H. Asl, Experimental and numerical study on the seismic behavior of steel plate shear wall

چگونه به این مقاله ارجاع دهیم F. Taleshi Milani, M. Hoseinzadeh Asl, Study of Seismic Behavior of Steel Plate Shear Walls with Vertical and Inclined Stiffeners, Amirkabir J. Civil Eng., 55(7) (2023) 1379-1398.

DOI: 10.22060/ceej.2023.21557.7761